Aan:
Colleges en Statenleden van de provincies Flevoland, Fryslân, Groningen, Drenthe
Colleges en Raadsleden van de gemeentes binnen deze provincies
Dagelijks en algemene besturen van de Noordelijke Waterschappen

Groningen, 28 mei 2024

Geachte dames en heren,

In maart hebben we u geïnformeerd over de Toekomstbeelden voor Noordelijk Nederland met de Lelylijn, "Denkrichtingen NOVEX Lelylijn 2050". Tijdens bestuurlijke informatiebijeenkomsten, een technische briefing in de Tweede Kamer en in vele colleges en raden zijn gesprekken gevoerd over deze toekomstbeelden. De projectorganisatie heeft deze gesprekken ondersteund met presentaties Vervolgens hebben partijen gezamenlijk reacties opgesteld. Hiervoor onze dank!

Met deze brief informeren we u (1) over de volgende stappen naar het Bestuurlijk Overleg MIRT[1] begin november 2024, (2) over de eerste resultaten van het onderzoek naar de Lelylijn-alternatieven en (3) de stand van zaken van de overige onderzoeken (NOVEX, Brede Welvaart en Internationaal).

1. Proces naar BO MIRT, en wat betekent dat voor u?

Het project Lelylijn heeft sinds de start van het MIRT onderzoek eind 2022 meerdere informatiebijeenkomsten georganiseerd om u te informeren. Zoals in januari jl. aangegeven in onze Winterbrief onderscheiden we dit jaar, voorafgaand aan het BO MIRT, drie tijdsvensters om u te informeren en (concept) resultaten te bespreken, en een vierde tijdsvenster erna. We staan nu aan het begin van het tweede tijdsvenster:

1	12 maart – 17 mei	Denkrichtingen Ontwikkelperspectief NOVEX Lelylijn	Informatiebijeenkomsten in Drachten en Lelystad, presentaties en gesprekken in colleges, raden, staten, DB's	Reacties ophalen op Denkrichtingen: wat spreekt aan, wat niet?
2	**28 mei – 19 juli**	**Drie alternatieve tracés Lelylijn met rijtijden en eerste vervoerwaardes**	**Informatiebijeenkomsten in Westerkwartier op 2 juli, in Heerenveen op 4 juli en in Emmeloord op 11 juli 2024**	**Informeren over eerste resultaten onderzoek Lelylijn alternatieven**
3	12 september – 25 oktober	Concept Eindrapport	Tweede Deltaplancongres 12/9 Presentaties en gesprekken in colleges, raden, staten, DB's	Reacties ophalen op resultaten: wat is de meerwaarde van de Lelylijn?
4	November - december	Vervolg na BO MIRT	Informatiebijeenkomsten	Informeren over vervolgstappen

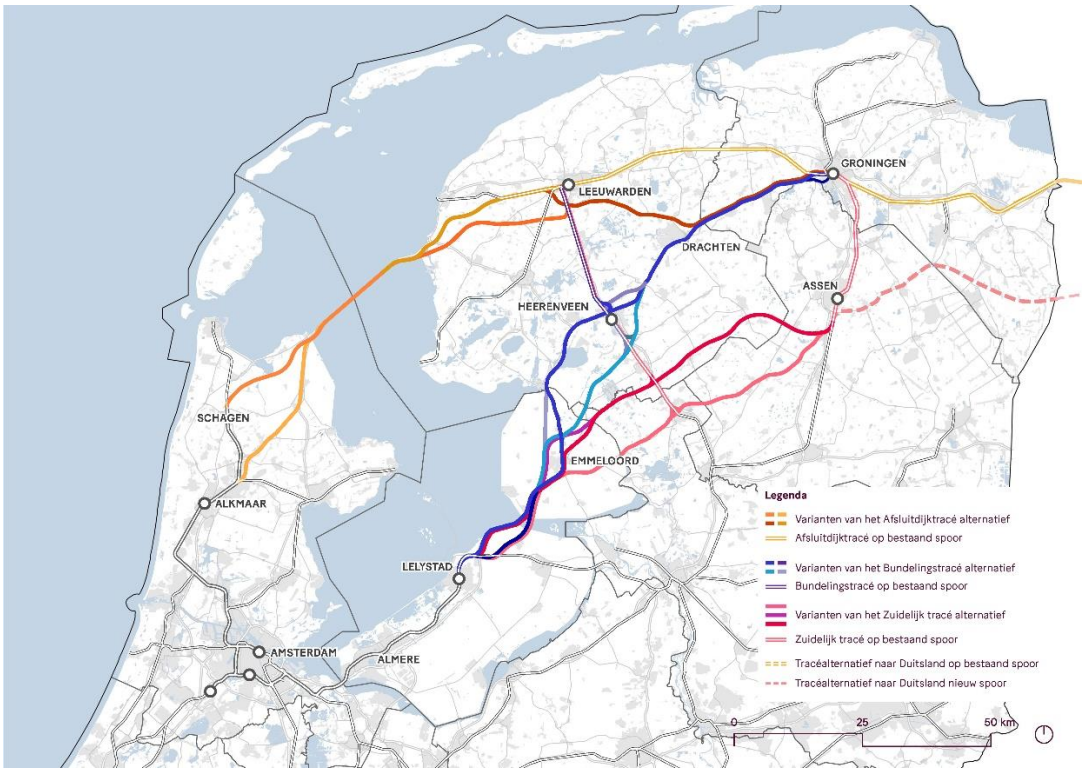
[1] *MIRT is Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport*

Waar het eerste tijdsvenster gericht was op het ophalen van reacties op de Toekomstbeelden voor Noordelijk Nederland (Denkrichtingen), ligt de nadruk in het tweede tijdsvenster op het informeren. In dit tijdsvenster wordt u geïnformeerd over de eerste resultaten van het onderzoek naar de Lelylijn-alternatieven. Allereerst met deze brief maar we organiseren ook drie bestuurlijke informatiebijeenkomsten om deze resultaten aan u te presenteren. We zijn uiteraard benieuwd naar uw reacties maar vragen er dit keer niet specifiek om. Het gaat om feitelijke informatie. Informatie die onderdeel is van de uiteindelijke afweging over de nut & noodzaak van de Lelylijn, en die bijdraagt aan het op te stellen Ontwikkelperspectief voor de Lelylijn.

Na de zomer, als alle onderzoeksresultaten beschikbaar zijn van zowel NOVEX, de Lelylijn-alternatieven, Brede Welvaart en internationaal, vragen we u wel om een reactie. De vraag is dan of de Lelylijn voldoende meerwaarde en perspectief voor (Noordelijk) Nederland biedt om een vervolgonderzoek of MIRT-Verkenning te starten. Tijdens het BO MIRT neemt de Minister van Infrastructuur en Waterstaat hierover een besluit.
Tot slot zullen we u na het BO MIRT opnieuw informeren over de uitkomsten en het vervolg.

2. Onderzoek Lelylijn-alternatieven

Het onderzoek naar de Lelylijn-alternatieven (MIRT-onderzoek) is in volle gang. We onderzoeken drie basisalternatieven en brengen rijtijden, vervoerwaarden en kosten in beeld. De rijtijden en vervoerwaarden kunnen we in deze brief met u delen. Breed kijken, dus naar meerdere tracés, is een belangrijke voorwaarde bij een MIRT-onderzoek en ook nodig om gevoel te krijgen bij de (on)mogelijkheden van een nieuwe spoorverbinding. De drie basisalternatieven geven een overzicht van de mogelijkheden: een noordelijk tracé over de Afsluitdijk, een midden tracé gebundeld langs de snelwegen A6/A7/A32 (Bundelingstracé) en een zuidelijk tracé via Emmeloord - Assen. Deze alternatieven zijn gekozen omdat ze een beeld geven van de reikwijdte van de oplossingen.

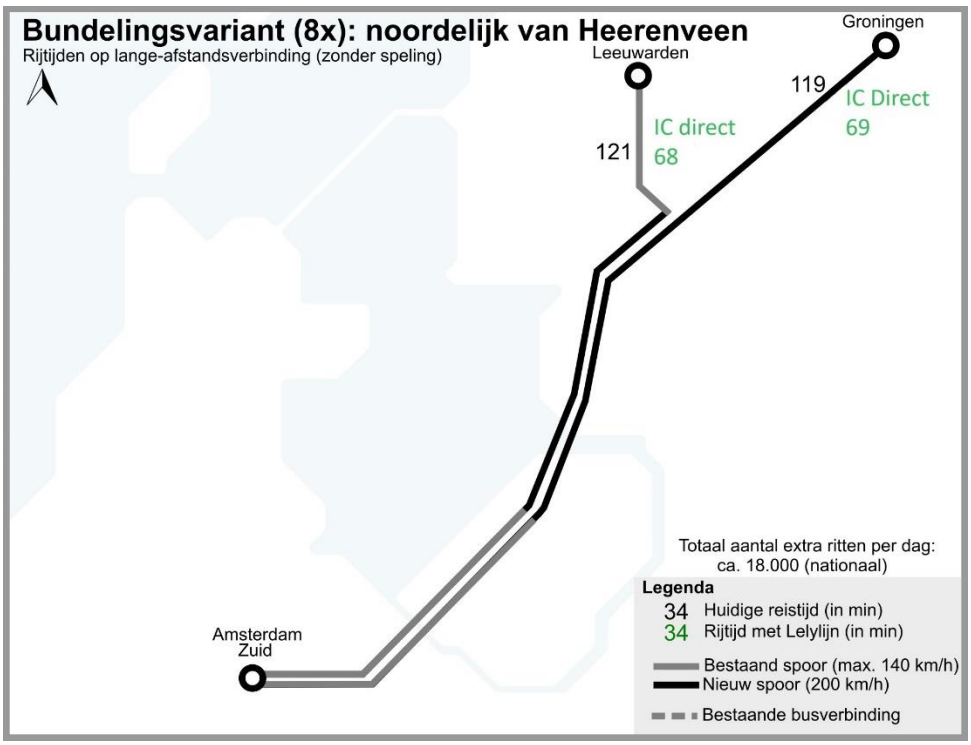
Figuur 1: De 3 basisalternatieven (met variaties) voor de berekening van rijtijden, vervoerwaarde en kosten

In voorgaande figuur 1 staan de drie basisalternatieven weergegeven, zoals die in samenwerking met het Rijk en regionale overheden zijn uitgewerkt. Deze dienen als basis voor de berekening van rijtijden en vervoerwaarde en om een kostenraming te maken. Deze alternatieven zijn de basis voor het huidige onderzoek en bevatten verschillende variaties voor bijvoorbeeld het aandoen van Leeuwarden, Heerenveen en Groningen. De verschillen tussen deze variaties worden inzichtelijk gemaakt. In een eventuele volgende fase wordt opnieuw breed gekeken en kunnen alternatieve ideeën worden ingebracht.

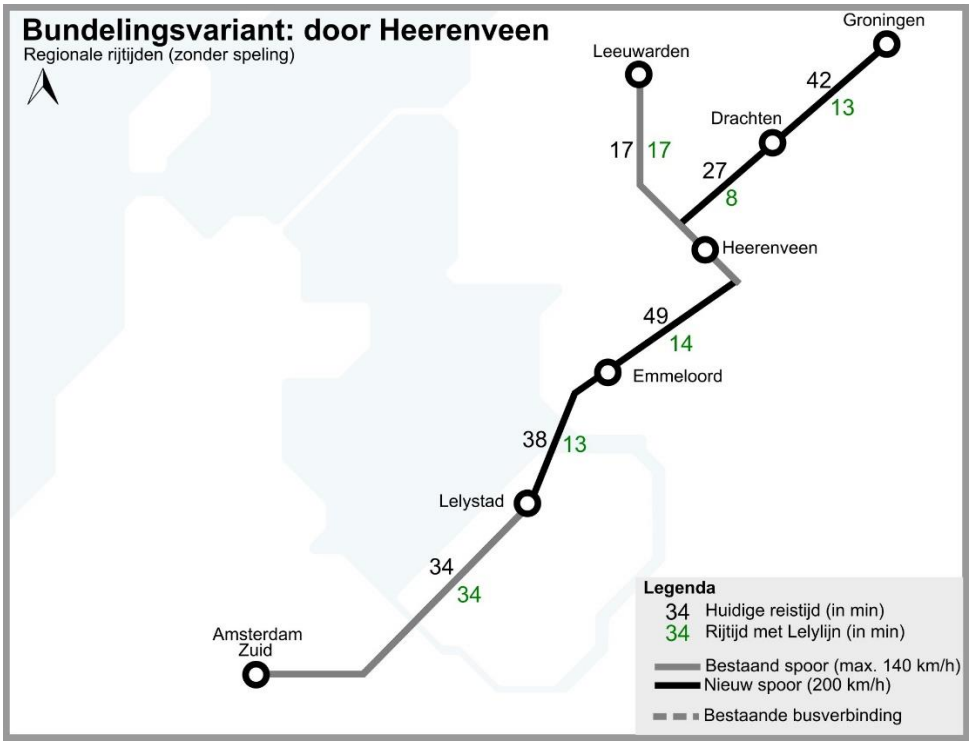
Rijtijden en vervoerwaarde

Hieronder staat per alternatief een overzicht van de eerste resultaten van de modelberekeningen van rijtijden en bijbehorende vervoerwaarde. Bij de rijtijden staan in de tabellen de nieuwe 'Lelylijn rijtijden' in minuten genoemd, met daarachter tussen haakjes de huidige rijtijden (per trein of bus). De Lelylijn rijtijden zijn de meest gunstige rijtijden om de potentie van een mogelijke Lelylijn te laten zien. In een reële dienstregeling kunnen daar enkele minuten bijkomen, bijvoorbeeld om een goede aansluiting te maken op andere treinen. In een volgende fase zal hier dieper op worden ingegaan. Ook wat mogelijke nieuwe stations en aantal treinen per uur betreft, hierin worden nu geen keuzes gemaakt.

<u>Bundelingsalternatief</u>
Op dit moment liggen nog alle keuzes open. Ale je een rechtstreekse trein zonder stops zou laten rijden tussen Leeuwarden of Groningen en Amsterdam-Zuid via het Bundelingsalternatief is de optimale rijtijd circa 68-69 minuten, zoals weergegeven in de afbeelding hieronder. Bij het Bundelingsalternatief betekent de Lelylijn voor flink wat plaatsen een forse verbetering van de rijtijd. Vanuit Groningen en Leeuwarden naar Amsterdam en andersom gaat, zonder tussenliggende stops, ongeveer 50-53 minuten sneller dan nu.

Ook binnen de regio worden de rijtijden aanzienlijk korter. Bijvoorbeeld van Drachten naar Groningen wordt de rijtijd circa een half uur korter (van 42 naar 13 minuten) zoals in de volgende afbeelding is te zien. Ook voor Emmeloord en Lelystad verbeteren de rijtijden van en naar het noorden aanzienlijk.

Tot slot is nog gekeken naar mogelijk nieuwe sprinter stations, bijvoorbeeld in Lemmer. In onderstaande tabel een aantal voorbeelden van mogelijke rijtijden, waarbij tussen haakjes de huidige OV-reistijd staat genoemd.

Sprinter	Leeuwarden	Lelystad	Lemmer
Akkrum	15 (13)	37 (82)	14 (47)
Lemmer	30 (48)	21 (104)	-
Emmeloord	37 (68)	13 (38)	7 (23)

Tabel 1: Rijtijden sprinter Leeuwarden – Lelystad Bundelingsalternatief

Vervoerwaarde
De komst van de Lelylijn volgens het Bundelingsalternatief langs de A6/A7/A32 betekent dat er in Nederland per dag in ieder geval 18.000 extra ritten[2] worden gemaakt op het spoor in heel Nederland. Dit zijn de eerste uitkomsten uit de berekeningen. Op de Lelylijn zullen dit waarschijnlijk tussen de 40.000 en 50.000 reizigers per dag zijn. Deze cijfers en andere vervoerwaardes worden in de komende tijd aangescherpt (o.a. met experts vanuit verschillende externe partijen).

<u>Afsluitdijkalternatief</u>
De aanleg van een Lelylijn via de Afsluitdijk brengt vooral Leeuwarden en Alkmaar een flinke verbetering in rijtijden zoals in de volgende tabel is te zien. Tussen haakjes staan de huidige reistijden per OV weergegeven.

[2] *Een rit is een enkele reis, dus van inchecken naar uitchecken.*

Intercity	Groningen	Leeuwarden	Amsterdam CS	Alkmaar
Groningen	-	28 (35)	107 (124)	70 (164)
Leeuwarden	28 (35)	-	78 (125)	41 (120)

Tabel 2: Rijtijden intercity Afsluitdijkalternatief

De vervoerwaarde berekeningen worden voor alle drie de alternatieven de komende twee maanden nog meer in detail uitgevoerd. Op hoofdlijnen kunnen we al wel wat zeggen. Qua vervoerwaarde zien we ongeveer 4.800 extra ritten per dag in Nederland als gevolg van het laten rijden van treinen over het Afsluitdijkalternatief.

Zuidelijk alternatief

Het Zuidelijk alternatief gaat van Lelystad via Emmeloord naar Assen en Groningen of via Emmeloord naar Heerenveen en Leeuwarden. Voor de rijtijden betekent dit nog steeds een flinke versnelling, alleen wordt Drachten niet via het spoor ontsloten en zijn er minder mogelijkheden voor nieuwe stations.

Intercity	Amsterdam – Zuid	Lelystad	Emmeloord
Groningen	87 (119)	52 (83)	43 (105)
Leeuwarden	80 (121)	45 (86)	42 (70)
Assen	69 (102)	34 (67)	25 (94)
Heerenveen	62 (104)	27 (69)	21 (94)

Tabel 3: Rijtijden intercity Zuidelijk alternatief

Vervoerwaarde

Een Lelylijn via het Zuidelijk alternatief zorgt in Nederland voor 8.600 extra ritten per dag.

Vervolg

Het onderzoek naar de Lelylijn-alternatieven wordt in de zomer afgerond zodat de benodigde informatie in september beschikbaar is voor de voorbereiding van het Bestuurlijk Overleg MIRT begin november 2024. Onder andere meer detaillering in de vervoerwaarde en kostenramingen komen nog beschikbaar.

3. Stand van zaken overige onderzoeken: NOVEX, Brede Welvaart, Internationaal

NOVEX

Op 17 mei 2024 zijn de reacties op de Toekomstbeelden voor Noordelijk Nederland (Denkrichtingen NOVEX Lelylijn 2050) in de Stuurgroep Lelylijn besproken. Vanuit alle overheden zijn reacties ingediend, dit toont de betrokkenheid van zowel Rijks- als regionale partijen. Ook in de Adviesraad Lelylijn is dit gesprek gevoerd. De bestuurlijke reacties van Rijk en regio op de Denkrichtingen worden meegenomen bij de verdere uitwerking van het Ontwikkelperspectief NOVEX Lelylijn dat in september 2024 beschikbaar komt. De reacties op de Denkrichtingen worden de komende tijd gepubliceerd op onze website.

Brede Welvaart

In april zijn in zes workshops in Emmeloord (2x), Drachten, Groningen, Tolbert en Leek gesprekken gevoerd met bewoners, scholieren en studenten over de Lelylijn en Brede Welvaart. Eind mei volgt nog een gesprek met inwoners uit Fryslân in Leeuwarden. We merken dat bewoners het leuk en leerzaam vinden om met elkaar het gesprek aan te gaan over de mogelijke effecten van de Lelylijn. Alle groepen zien zowel voor- als nadelen, maar met verschillende argumenten. Op deze manier vullen we het onderzoek naar Brede Welvaart van TNO aan met kwalitatief onderzoek. De resultaten van al deze gesprekken komen rond de zomer beschikbaar.

TEN-T besluit
Op woensdag 24 april 2024 heeft het Europees Parlement ingestemd met de herziening van het trans-Europese vervoersnetwerk (TEN-T). De Lelylijn is hiermee onderdeel geworden van het uitgebreide TEN-T netwerk als deel van de snelle treinverbinding tussen Amsterdam en Bremen. De herziening van TEN-T heeft als doel het Europese spoornetwerk verder uit te breiden, te verduurzamen en innovatie in de transportsector te stimuleren. De verbindingen die onderdeel zijn van het TEN-T netwerk, kunnen aanspraak maken op Europese subsidie. Hier zitten ook verplichtingen aan vast, de eisen aan het spoornetwerk verzwaren. Het uitgebreide TEN-T netwerk, waar de Lelylijn nu onderdeel van is, moet in 2050 gereed zijn.

Internationaal onderzoek
Om invulling te geven aan de internationale component van de Lelylijn is in afstemming met Duitsland een internationaal onderzoek in gang gezet. Hierin wordt inzicht geboden in de mogelijkheden, potentie, kosten en sociale/maatschappelijke impact van het toevoegen van een internationale verbinding aan de Lelylijn.

Tot slot
De Lelylijn is genoemd in het Hoofdlijnenakkoord. Hierin staat aangegeven dat het werk aan de Lelylijn wordt voortgezet. De komende periode zal helder worden wat dit betekent voor het project.

Voor de zomer zal de projectorganisatie Lelylijn u opnieuw informeren over de voortgang van het MIRT-onderzoek en een terugkoppeling geven van het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving (BOL) op 19 juni a.s.
Graag zien we u op een van de bestuurlijke informatiebijeenkomsten in:

- Westerkwartier op 2 juli 2024;
- Heerenveen op 4 juli 2024;
- Emmeloord op 11 juli 2024.

Met vriendelijke groet,

Stijn Lechner
Projectdirecteur Lelylijn